

כלת פרס המורה המצטיין לשנת תשס"ח מטעם החברה הישראלית לכימיה

| גב' אוטיליה רוזנברג |

אוטיליה לימדה כימיה קרוב ל-40 שנה, מתוכן כ-25 שנה בתיכון "הראשונים" בהרצליה, שבו הייתה מהמורות המובילות ב"פרויקט 22" בכימיה. במשך שנים רבות היא הדריכה והעבירה השתלמויות במגוון נושאים - מתרמודינמיקה ועד פולימרים, תרכובות ברום ומעבדות חקר.

אוטיליה תרמה רבות להטמעת נושאי התרמודינמיקה, התעשייה הכימית ובמיוחד מעבדות החקר. במעבדות החקר הטביעה את חותמה, הן בפיתוח מערכי החקר והן בכתיבת מחוונים מפורטים להערכת דו"חות המעבדה, ואף הנחתה מדריכים ומורים בהטמעתם. דו"חות אלו נבדקו ע"י מומחים לנושא ונמצאו בעלי רמה גבוהה במיוחד.

והרי לפניכם תשובתה של אוטיליה בעת קבלת הפרס

עמיתי המורים, אורחים נכבדים

בפתח דברי ברצוני להודות לחברים שהמליצו עלי ולוועדת הפרס אשר מצאה אותי ראויה לקבל אותו. תודה לדר' ניצה ברנע, מפמ"ר כימיה, אשר הגיחה מתוך השבתון כדי להעניק לי אישית את הפרס. לא יכולתי לייחל לעצמי מתנה יפה מזו עם פרישתי לגמלאות לאחר קרוב ל-38 שנים של עיסוק ועשייה בהוראת הכימיה.

אוטיליה גילתה תמיד מקצועיות רבה ורמת ידע גבוהה ורחבה בתחומי הכימיה השונים, ולכן פנו אליה מורים רבים בשאלות ובעיות. היא מכירה את רוב מורי הכימיה בארץ, מכל המגזרים, כתוצאה מפעילות רבה ונרחבת, תוך הגעה לכל מקום נדרש.

לסיכום, אפשר לומר שאוטיליה הקדישה את חייה המקצועיים להעלאת קרנה של הכימיה בארץ ולטיפוח דור המשך של מורי הכימיה, ובכך תרמה רבות להתפתחות הוראת הכימיה בארץ.

ובכן, לפני כ-12 שנה, לאחר דיון מקיף ומעמיק, החליט צוות הכימיה בתיכון "הראשונים" בהרצליה, בעידוד המנהל, מר נפתלי מנהיים ובעידוד המפמ"ר דאז, פרופ' אבי הופשטיין, להיענות לאתגר ולהשתתף באופן פעיל בפרויקט "בגרות" 2000. במסגרת הפרויקט פיתחנו פעילויות למידה מגוונות שכללו בין היתר ניסויי חקר, ניתוח מאמרים מדעיים וכלים להערכת פעילויות הלמידה המגוונות. להצלחת הפרויקט היו, כידוע, השלכות על השינויים בתכנית הלימודים החדשה.

הניסיון שרכשתי בתקופה זו שימש אותי בהדרכה, בעיקר בעיצוב יחידת המעבדה בתכנית הלימודים החדשה.

אני שמחה וגאה על שיכולתי לתרום מהידע והניסיון שלי לקידום הוראת הכימיה.

אך בתהליך הזה לא הייתי לבד. היו לי הזכות והכבוד להיות חלק משני צוותים מובילים: צוות הכימיה בתיכון הראשונים וצוות המדריכים לכימיה.

לכן...

תודה לחברותי בצוות הכימיה מתיכון הראשונים, מורות ולבורנטיות, על השנים היפות של עשייה משותפת, על התמיכה ההדדית, על ה"ביחד" שלנו.

תודה לניצה ולצוות הנפלא של המדריכים על שיתוף הפעולה, על העזרה בכל הקשור בפעילויות ההדרכה ובמיוחד בעיצוב יחידת המעבדה על פי הדרישות של התכנית החדשה.

תודה מיוחדת לבני משפחתי על כך שקיבלו בהבנה את היותי עסוקה לפעמים מעבר לסביר.

ולעמיתי המורים - אתגר היישום של התכנית החדשה עוד לפניכם. בהצלחה.

תודה לכולכם על שהייתם שותפים לרגע מרגש זה. היו ברוכים.

במהלך שנות עבודתי כמורה חלו שינויים רבים בגישת ההוראה של הכימיה, וכפועל יוצא - גם בתכנית הלימודים: מה-chemstudy, דרך ה"כימיה לבית הספר התיכון" וה"אתגר" ועד לתכנית החדשה. שינויים אלה נבעו מהצורך להתאים את תכנית הלימודים, אסטרטגיות ההוראה ודרכי ההערכה לשינויים במטרות ההוראה.

העידן המודרני מאופיין על ידי השתנות והתחדשות מתמדת. לפיכך יש צורך להכשיר את תלמידינו לתפקד כבוגרים בעולם טכנולוגי מתוחכם, שבו הידע הקיים בתחומים רבים עשוי להשתנות במהירות.

ההוראה המודרנית שמה דגש על פיתוח מיומנויות חשיבה ולמידה המקנות לתלמיד את היכולת לפתור בעיות, תוך שימוש בידע קודם או בידע חדש.

הדגש בתהליך הלמידה מושם כעת בחקירה ובשימוש בידע ופחות בשינון החומר.

ההערכה משתנה, מהערכה המבוססת על מבחנים בלבד להערכה המבוססת על דרכים חלופיות.

בעשור האחרון, ההוראה בכלל והוראת הכימיה בפרט, משתמשת במגוון דרכי הוראה והערכה. הכנסת יחידת המעבדה לתכנית הלימודים שידרגה במידה רבה את הוראת הכימיה והוסיפה לה נדבך חשוב: העבודה במעבדה מלמדת, יותר מכול, את מהותה המדעית האמתית של הכימיה כמדע ניסויי.

הוראה בהקשר, גישת ההוראה של התכנית החדשה, מקשרת בין מבנה הדעת של המקצוע לבין נושאים מחיי היומיום שרלוונטיים לתלמיד. זהו נדבך נוסף של הוראת הכימיה, הקושר את התלמיד עם סביבתו.

וכיצד כל זה התחיל?

